

- Uradni list RS, št. 115/21 z dne 16. 7. 2021 (velja od 17. 7. 2021)

Na podlagi 3. točke prvega odstavka 109. člena in 1. točke 155. člena Zakona o bančništvu (Uradni list RS, št. 92/21; v nadaljnjem besedilu: ZBan-3) ter prvega odstavka 31. člena Zakona o Banki Slovenije (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 59/11 in 55/17) izdaja Svet Banke Slovenije

S K L E P

o upravljanju kreditnega tveganja v bankah in hranilnicah

1. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

(vsebina sklepa)

- (1) Ta sklep določa pravila, ki se nanašajo na naslednja področja upravljanja kreditnega tveganja v bankah in hranilnicah (v nadaljnjem besedilu: banke):
 - (a) odobravanje kreditov;
 - (b) spremljanje kreditnega tveganja;
 - (c) razvrščanje dolžnikov oziroma izpostavljenosti v bonitetne razrede;
 - (d) upravljanje kreditnih zavarovanj;
 - (e) oblikovanje popravkov vrednosti in rezervacij;
 - (f) sistem zgodnjega opozarjanja za odkrivanje povečanega kreditnega tveganja;
 - (g) upravljanje nedonosnih in restrukturiranih izpostavljenosti;
 - (h) upravljanje podatkov in kreditne dokumentacije;
 - (i) poročanje o kreditnem tveganju.
- (2) Kadar se ta sklep sklicuje na določbe drugih predpisov, se te določbe uporabljajo v njihovem vsakokrat veljavnem besedilu.
- (3) Določbe tega sklepa ne posegajo v zahteve, ki jih za banke določajo drugi veljavni regulativni predpisi s področja upravljanja kreditnega tveganja.

2. člen

(opredelitve pojmov)

- (1) Pojmi, uporabljeni v tem sklepu, imajo enak pomen kot v določbah ZBan-3 oziroma Uredbe (EU) št. 575/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o bonitetnih zahtevah za kreditne institucije in investicijska podjetja ter o spremembi Uredbe (EU) št. 648/2012 (v nadaljnjem besedilu: Uredba 575/2013/EU) ter v predpisih, izdanih na njuni podlagi.
- (2) Za namen tega sklepa veljajo naslednje opredelitve pojmov:
 - (a) »bonitetna ocena dolžnika« pomeni oceno kreditne kakovosti dolžnika, ki se odrazi v razvrstitvi dolžnika v ustrezen bonitetni razred v skladu z določbami 4. poglavja tega sklepa;
 - (b) »bonitetni razred« pomeni kategorijo tveganja v okviru bonitetne lestvice, v katero se razvrstijo dolžniki ali izpostavljenosti s podobnim kreditnim tveganjem;
 - (c) »bonitetni sistem« pomeni vse modele, procese, kontrole, zbiranje podatkov in informacijske sisteme, ki podpirajo ocenjevanje kreditnega tveganja in razvrščanje dolžnikov oziroma izpostavljenosti v bonitetne razrede;

- (d) »cenilec« je neodvisni in usposobljeni ocenjevalec vrednosti premoženja, tj. oseba, ki ima potrebne kvalifikacije, znanje in izkušnje za izvajanje cenitve, ter je neodvisna od procesa odločanja o poslih, zavarovanih s premoženjem, katerega vrednost se ocenjuje;
- (e) »centralni kreditni register« je centralni kreditni register, ki ga vodi Banka Slovenije v skladu z Zakonom o centralnem kreditnem registru (Uradni list RS, št. 77/16);
- (f) »datum ocenitve vrednosti« je datum, za katerega velja izdelana ocena vrednosti;
- (g) »koncesija (popuščanje)« pomeni popuščanje dolžniku s spreminjanjem prvotnih pogojev kreditiranja zaradi pravnih ali ekonomskih razlogov, ki se nanašajo na finančne težave dolžnika;
- (h) »kredit« je bilančna ali zunajbilančna izpostavljenost, iz naslova katere je banka izpostavljena kreditnemu tveganju;
- (i) »kreditno tveganje« je tveganje izgube zaradi neizpolnitve obveznosti dolžnika oziroma nasprotne stranke v pogodbeno dogovorjenem roku;
- (j) »napredni statistični modeli« so statistični modeli vrednotenja zavarovanja s premoženjem, ki izpolnjujejo merila iz poglavja 7.4 Smernic o odobravanju in spremljanju kreditov (EBA/GL/2020/06), vključno z zanesljivostjo modela;
- (k) »nedonosne izpostavljenosti« so nedonosne izpostavljenosti, kot so opredeljene v 47a členu Uredbe 575/2013/EU;
- (l) »neplačane izpostavljenosti« so izpostavljenosti, pri katerih je prišlo do neplačila, kot je opredeljeno v 178. členu Uredbe 575/2013/EU;
- (m) »poslovni subjekt« je pravna oseba, podjetnik ali zasebnik;
- (n) »preostalo tveganje« je tveganje manjše učinkovitosti kreditnih zavarovanj od pričakovane, ki je posledica nastanka ali porasta drugih tveganj (npr. pravno, operativno, likvidnostno, tržno tveganje) zaradi uporabe kreditnih zavarovanj;
- (o) »restrukturirane izpostavljenosti« so restrukturirane izpostavljenosti, kot so opredeljene v 47b členu Uredbe 575/2013/EU;
- (p) »standardi ocenjevanja vrednosti« so veljavni mednarodni in evropski standardi za ocenjevanje vrednosti, kot so Mednarodni standardi ocenjevanja vrednosti, ki jih sprejema Odbor za mednarodne standarde ocenjevanja vrednosti (angl. *International Valuation Standards Council – IVSC*), Evropski standardi ocenjevanja vrednosti, ki jih sprejema Evropska skupina združenj cenilcev (angl. *The European Group of Valuers' Associations – TEGOVA*), in standardi ocenjevanja vrednosti, ki jih sprejema Kraljevi inštitut pooblaščenih ocenjevalcev (angl. *Royal Institute of Chartered Surveyors – RICS*);
- (q) »tveganje koncentracije« je tveganje čezmerne neposredne in/ali posredne izpostavljenosti iz naslova kreditnega tveganja banke ali bančne skupine do posamezne stranke, skupine povezanih strank ali strank, ki jih povezujejo skupni dejavniki tveganja;
- (r) »tveganje kreditov v tujih valutah« je kreditno tveganje iz naslova kreditov v tujih valutah, pri katerih kreditojemalci niso uporabili varovanja pred valutnim tveganjem;
- (s) »validacija« pomeni neodvisno preverjanje ustreznosti in skladnosti bonitetnega sistema z relevantnimi zahtevami za posamezen bonitetni sistem.

2. ODOBRAVANJE KREDITOV

3. člen

(proces odobravanja kreditov)

- (1) Banka mora vzpostaviti proces odobravanja kreditov, ki se razlikuje najmanj po vrsti dolžnika, viru denarnih tokov za poplačilo kredita (npr. dohodek kreditojemalca, dohodek, ki ga ustvarja financirano premoženje), višini izpostavljenosti in kompleksnosti produktov.
- (2) Banka mora imeti jasno opredeljen proces odobravanja novih kreditov, spreminjanja, obnavljanja in ponovnega financiranja obstoječih kreditov.

- (3) Banka mora vzpostaviti jasno in dosledno organizacijsko strukturo odločanja o odobritvi kredita. Politika oziroma proces odobravanja kreditov mora vključevati jasno porazdelitev pristojnosti in odgovornosti glede odobritve kreditov v okviru banke in med subjekti v okviru bančne skupine.

4. člen (pooblastila za odobravanje)

- (1) Banka mora zagotavljati, da je odobravanje kreditov v pristojnosti oseb z ustreznimi znanji, kompetencami in strokovnimi izkušnjami. V notranjem aktu mora banka natančno opredeliti delegiranje pooblastil za odobravanje kreditov. Pooblastila morajo biti jasno razčlenjena po ustreznih ravneh banke in se razlikovati najmanj glede na vrsto, namen in znesek kredita. Iz kreditne dokumentacije mora biti jasno razvidno, kdo je kredit odobril.
- (2) Pri posamezni odločitvi o odobritvi kredita mora banka ustrezno upoštevati značilnosti, vključno z velikostjo in kompleksnostjo obravnavanega kredita, ter vrsto in profil tveganosti kreditojemalca. Struktura nosilcev odločanja o kreditih mora biti skladna z nagnjenostjo banke k prevzemanju kreditnega tveganja, odražati mora poslovni model banke, zagotavljati objektivnost, nepristranskost in primerno obravnavo nasprotij interesov. Pooblastila in omejitve vsakega nosilca odločanja morajo biti jasno opredeljeni. Funkcija upravljanja tveganja mora zagotavljati ustrezne kontrole nad prevzemanjem kreditnega tveganja in biti neodvisna od enote komercialnega poslovanja. Kadar je odločitev o odobritvi kredita z vidika tveganj manj pomembna, lahko o njej odloči le enota komercialnega poslovanja. Odločitev o kreditu mora biti jasna in dobro dokumentirana.
- (3) V primeru nestrinjanja enote komercialnega poslovanja in enote upravljanja kreditnega tveganja glede odobritve kredita mora banka zagotoviti upoštevanje vzpostavljenih pravil odločanja.
- (4) Banka mora vzpostaviti jasna pravila in postopke glede pristojnosti pri obravnavi in odobritvi izjem (npr. prilagoditev bonitetne ocene, odobritev kreditov pod pogoji, ki odstopajo od sprejetih standardov kreditiranja in politike kreditnih zavarovanj). Samo v izjemnih primerih se lahko predlaga kreditiranje, ki ni v skladu s politiko in predpisanimi pogoji. Take primere je treba dokumentirati in utemeljiti, odobravanje takih poslov pa je v pristojnosti ustreznega organa banke. Banka mora zagotoviti spremljanje okoliščin in pogojev ob odobritvi poslov, ki niso v skladu s politiko in predpisanimi pogoji.
- (5) Če banka v procesu odobravanja kreditov uporablja avtomatizirano odločanje, mora imeti vzpostavljene jasne politike glede produktov, segmentov in omejitev, pri katerih je avtomatizirano odločanje dovoljeno.

5. člen (merila za odločanje o odobritvi kreditov)

- (1) Ključno merilo pri odobravanju kreditov je ocena kreditne sposobnosti stranke.
- (2) Banka mora imeti primerna in natančno opredeljena merila za odločanje o odobritvi kreditov, ki vključujejo najmanj:
- ciljni tržni segment, kot ga opredeljuje strategija prevzemanja in upravljanja kreditnega tveganja;
 - namen kredita in vire poplačila kredita (pri oceni zmožnosti za poplačilo kreditov potrošnikom banka upošteva vse bistvene dejavnike, ki bi lahko vplivali na kreditojemalčevo sedanjo in prihodnjo zmožnost odplačevanja, v primeru kreditiranja poslovnih subjektov pa kot glavni vir odplačila upošteva denarni tok iz običajnih poslovnih dejavnosti kreditojemalca);
 - trenutni profil tveganja stranke;
 - pretekle plačilne navade dolžnika, trenutno sposobnost odplačevanja kredita in projekcije prihodnjih denarnih tokov na podlagi različnih scenarijev;

- kakovost in obseg kreditnega zavarovanja;
- kreditne pogoje, vključno s pogodbenimi zavezami, ki omejujejo tveganost stranke v prihodnosti;
- možen vpliv okoljskih dejavnikov in podnebnih sprememb na prihodnjo finančno uspešnost stranke;
- oceno ravni strokovnega znanja in sposobnosti posloводства, položaja stranke v panogi in splošnega stanja v panogi (v primeru podjetniških kreditov).

6. člen (ocenjevanje kreditnega tveganja)

- (1) Banka mora pred odobritvijo vsakega kredita oziroma pred sklenitvijo druge pogodbe, ki je temelj nastanka izpostavljenosti banke kreditnemu tveganju, oceniti in analizirati kvantitativne in kvalitativne informacije ter druge pomembne dejavnike, ki omogočajo celovito oceno dolžnikove sposobnosti izpolnjevati obveznosti do banke. Pri tem banka upošteva povezave stranke z drugimi osebami, ki lahko vplivajo na njeno kreditno sposobnost. Zagotavljati mora ustrezno strokovno in objektivno presojo ocene kreditnega tveganja ter pridobiti dovolj informacij o stranki, da lahko ugotovi njen profil tveganja oziroma oceni njeno kreditno sposobnost in ji dodeli ustrezno bonitetno oceno. Še zlasti mora biti previdna pri strankah, s katerimi prvič stopa v pogodbeno razmerje. Banka mora imeti v notranjih aktih predpisan minimalni obseg informacij, ki jih je treba pridobiti od stranke za ustrezno oceno kreditnega tveganja in so vključene v predlog za odobritev kredita.
- (2) Za namen ocenjevanja kreditne sposobnosti stranke mora banka iz centralnega kreditnega registra pridobiti podatke o kreditorejalcu in z njim povezanih strankah, do katerih je banka izpostavljena, kot je opredeljeno v točki (a) 7. člena tega sklepa.
- (3) Banke, ki so udeležene v sindiciranih kreditih in drugih bančnih konzorcijih, se ne smejo zanašati izključno na analizo banke, ki je nosilec konzorcija, temveč morajo same opraviti neodvisno in celovito analizo kreditnega tveganja na enak način, kot če bi samostojno odobravale kredit.
- (4) Banka mora v svojih politikah opredeliti posle s finančnim vzvodom. Opredelitev mora upoštevati raven finančnega vzvoda in namen posla. Posli s prevelikim finančnim vzvodom bi morali biti izjema ter obravnavani skladno s strategijo prevzemanja in upravljanja kreditnega tveganja. Banka mora vzpostaviti ustrezno strukturo upravljanja in spremljanja poslov s finančnim vzvodom.

7. člen (ugotavljanje povezav)

Banka mora imeti vzpostavljen mehanizem za ugotavljanje, spremljanje in poročanje povezav:

- (a) med strankami v skladu z 39. točko prvega odstavka 4. člena Uredbe 575/2013/EU (povezane stranke);
- (b) z osebami v posebnem razmerju z banko.

8. člen (upoštevanje kreditnih zavarovanj)

- (1) Banka mora kot primarni vir poplačila kredita upoštevati plačilno sposobnost dolžnika, kreditna zavarovanja za posamezen kredit pa so sekundarni vir poplačila kredita. Banka mora ocenjevati kreditno kakovost osnovnega dolžnika oziroma osnovne izpostavljenosti ne glede na obstoj kreditnega zavarovanja.
- (2) Banka mora pred odobritvijo kredita preveriti vso ustrezno dokumentacijo, na podlagi katere ugotavlja pravno učinkovitost in izvršljivosti kreditnega zavarovanja, ter oceniti vrednost kreditnega zavarovanja, kot je opredeljeno v petem poglavju tega sklepa.

- (3) Če je vrednost kreditnega zavarovanja v veliki meri odvisna od kreditnega tveganja dajalca osebnega kreditnega zavarovanja, ki je tretja oseba, mora banka oceniti tudi kreditno tveganje te osebe.

9. člen
(limiti izpostavljenosti kreditnemu tveganju)

Banka mora zagotoviti, da se krediti odobravajo v okviru sprejete nagnjenosti k prevzemanju tveganj in odobrenih limitov izpostavljenosti kreditnemu tveganju.

10. člen
(mehanizmi za določanje cen produktov)

Banka mora zagotoviti, da proces odobritve kredita vključuje ustrezne mehanizme za določanje cen produktov, ki so skladni s sprejetimi politikami upravljanja kreditnega tveganja ter upoštevajo kreditno tveganje dolžnika, vrsto produkta, znesek izpostavljenosti ter vrsto in vrednost kreditnega zavarovanja.

11. člen
(pogodbene zaveze)

Banka mora pri sklepanju kreditne pogodbe presoditi ustreznost pogodbenih zavez, ki jih bo vsebovala pogodba. Pogodbene zaveze morajo biti jasne, smiselne in uresničljive. Pri presoji ustreznosti posameznih pogodbenih zavez mora banka med drugim upoštevati vrsto in vrednost posla, vrsto in oceno tveganosti dolžnika, potrebne informacije o dolžniku in pogodbeno pravo. Če banka v pogodbo ni mogla vključiti vseh pogodbenih zavez, ki jih po navadi uporablja, mora razloge za to navesti v kreditni mapi.

3. SPREMLJANJE KREDITNEGA TVEGANJA

12. člen
(sistem za spremljavo kreditov)

- (1) Banka mora vzpostaviti jasno in dosledno organizacijsko strukturo, politike, procese in notranje akte glede procesa spremljave v skladu s sprejeto strategijo upravljanja kreditnega tveganja ter jasno razmejitev nalog med procesoma spremljave in odobritve kreditov.
- (2) Banka mora vzpostaviti sistem neprekinjenega spremljanja kreditnega portfelja, ki vključuje analitične postopke in metodologije za ocenjevanje oziroma merjenje kreditnega tveganja. Tak sistem mora zagotoviti ustrezne informacije o strukturi in kakovosti kreditnega portfelja ter koncentraciji kreditnega tveganja banke kot tudi na ravni bančne skupine.
- (3) Banka z namenom upravljanja tveganja koncentracije vzpostavi in vzdržuje ustrezne limite izpostavljenosti kreditnemu tveganju. Limiti morajo vključevati bilančne in zunajbilančne izpostavljenosti.
- (4) Učinkovit sistem za spremljavo kreditov mora:
 - zagotoviti, da banka lahko redno in ves čas trajanja kreditnega razmerja spremlja poslovanje dolžnika in njegovo kreditno sposobnost;
 - spremljati izpolnjevanje pogojev, ki izhajajo iz kreditne pogodbe;
 - v primeru namenskih kreditov spremljati porabo odobrenih sredstev v dogovorjene namene;
 - spremljati rednost plačil in ugotavljati kršitev pogodbenih obveznosti;

- spremljati izvrševanje pogodbenih zavez ter evidentirati njihove morebitne kršitve in spremljati izvrševanje pogodbenih sankcij v primeru kršitev pogodbenih zavez;
 - spremljati razmerje med vrednostjo kredita in vrednostjo kreditnega zavarovanja (angl. *loan to value – LTV*) ter pokritost izpostavljenosti s kreditnim zavarovanjem;
 - spremljati primernost višine oblikovanih popravkov vrednosti in rezervacij;
 - spremljati tveganje koncentracije in morebitna odstopanja od vzpostavljenih limitov iz tretjega odstavka tega člena;
 - zagotoviti učinkovito in pravočasno ugotavljanje povečanega kreditnega tveganja in nedonosnih kreditov;
 - spremljati tveganje kreditov v tujih valutah.
- (5) Banka mora vzpostaviti ter uveljaviti notranje kontrole in postopke, ki omogočajo, da se izjeme, prenosi odločitev na višje ravni (eskalacije) in odstopanja od politik, postopkov in limitov pravočasno poročajo odgovornim za ukrepanje.
- (6) Banka mora pri ocenjevanju posameznih kreditov in kreditnega portfelja upoštevati potencialne prihodnje negativne spremembe v ekonomskem okolju ter periodično oceniti izpostavljenost kreditnemu tveganju ob upoštevanju izjemnih razmer (analiza scenarijev in stresni testi).

4. RAZVRŠČANJE DOLŽNIKOV OZIROMA IZPOSTAVLJENOSTI V BONITETNE RAZREDE

13. člen

(razvrščanje dolžnikov oziroma izpostavljenosti)

- (1) Banka mora v okviru procesa odobritve in spremljave kreditov razvrstiti dolžnika oziroma izpostavljenost v bonitetni razred na podlagi jasnih bonitetnih meril. Merila morajo biti dovolj natančna, da omogočajo zaposlenim v procesu odobravanja in spremljave kreditov enako razumevanje in dosledno razvrščanje dolžnikov oziroma izpostavljenosti s podobnim kreditnim tveganjem v iste bonitetne razrede. Metodologije razvrščanja temeljijo na statističnih modelih ali drugih metodah in morajo upoštevati zahteve iz tega poglavja.

14. člen

(razvrstitev dolžnika v primeru skupine povezanih strank)

- (1) Banka mora v procesu razvrščanja dolžnika, ki je del skupine povezanih strank, v ustrezne bonitetne razrede vključiti informacijo o obstoju skupine povezanih strank na način, da je razvrstitev posameznih oseb v skupini povezanih strank konsistentna s strukturo skupine. Pri tem mora banka upoštevati najmanj vrste povezav med subjekti v skupini.
- (2) Banka mora imeti vzpostavljene postopke in procese, ki zagotavljajo, da v primeru nastopa položaja neplačila posamezne stranke v skupini v skladu s 178. členom Uredbe 575/2013/EU preveri in opredeli vpliv tega neplačila na bonitetne ocene ostalih oseb v skupini.
- (3) Banka mora vnaprej opredeliti primere, v katerih je dolžnikom lahko dodeljena boljša bonitetna ocena kot nadrejeni osebi v skupini. Odločitve o takih in morebitnih drugih primerih mora banka dokumentirati in ustrezno utemeljiti.

15. člen

(bonitetni sistemi)

- (1) Banka mora imeti vzpostavljene bonitetne sisteme, ki omogočajo ovrednotenje in razvrščanje kreditnih izpostavljenosti v ustrezne bonitetne razrede.

- (2) Banka mora imeti vzpostavljene bonitetne sisteme, ki ustrezajo značilnostim posameznih portfeljev, da se zagotovi, da se spremembe, pomembne za posamezni portfelj, odrazijo tudi v spremembi ocene kreditnega tveganja.
- (3) Banka mora dokumentirati pomembne elemente strukture in delovanja notranjih bonitetnih sistemov, ki vključujejo najmanj razločevanje portfeljev, bonitetna merila, odgovornosti oseb, ki ocenjujejo, pogostost ocenjevanja in nadzor vodstva nad bonitetnim sistemom.

16. člen

(upoštevanje ustreznih in ažurnih informacij)

- (1) Banka mora vzpostaviti postopke, mehanizme in kriterije za pridobivanje vseh ustreznih, trenutno razpoložljivih in ažurnih kvantitativnih in kvalitativnih informacij o dolžniku in izpostavljenosti, ki so ustrezni za kreditne procese in bonitetne sisteme.
- (2) Banka mora v primeru pomanjkljivih, manjkajočih ali neažurnih informacij pri razvrščanju dolžnikov ali izpostavljenosti v bonitetne razrede upoštevati ustrezno mero konservativnosti.
- (3) Če so zunanje bonitetne ocene glavno merilo banke pri razvrščanju dolžnikov ali izpostavljenosti v bonitetne razrede, mora banka upoštevati še druge ustrezne informacije, ki jih opredeli v metodologiji za razvrščanje.
- (4) Banka mora najmanj enkrat letno pregledati ustreznost razvrstitve posameznih dolžnikov oziroma izpostavljenosti ter jih po potrebi prilagoditi. Če banka kadar koli pridobi pomembne informacije o dolžniku ali izpostavljenosti, mora opraviti novo razvrstitev. Banka mora posebej opredeliti kriterije pogostejšega preverjanja bolj tveganih dolžnikov ali nedonosnih izpostavljenosti.

17. člen

(prilagoditev bonitetne ocene)

- (1) Pri razvrščanju dolžnika ali izpostavljenosti v bonitetne razrede mora banka jasno opredeliti razloge in razpone, v katerih je dovoljena prilagoditev bonitetne ocene, ter v kateri fazi procesa razvrščanja se prilagoditev lahko izvede.
- (2) Vse prilagoditve bonitetnih ocen morajo biti jasno in transparentno dokumentirane ter utemeljene.
- (3) Banka mora redno spremljati število in razloge za prilagoditve bonitetnih ocen ter redno preverjati zanesljivost procesa prilagoditev in posledično delovanja bonitetnega sistema.

18. člen

(zahteve glede bonitetnih modelov)

- (1) Banka mora pri uporabi bonitetnih modelov za razvrščanje izpostavljenosti v bonitetne razrede vzpostaviti proces zbiranja in vrednotenja kvantitativnih in kvalitativnih vhodnih podatkov v model, kar vključuje oceno natančnosti, popolnosti in primernosti podatkov. Banka mora dokazati, da so uporabljeni podatki za izgradnjo modela reprezentativni za populacijo dejanskih dolžnikov oziroma izpostavljenosti banke.
- (2) Banka mora dopolnjevati statistični model s človeško presojo z namenom preverjanja ustreznosti razvrstitve dolžnikov ali izpostavljenosti glede na rezultate modela. Vse pomembne informacije, ki jih model ne obravnava, morajo biti pri končni razvrstitvi dolžnika ali izpostavljenosti upoštevane na podlagi človeške presoje. Banka mora dokumentirati medsebojno povezanost človeške presoje in rezultatov modela.

- (3) Banka mora dokazati, da ima model dobro napovedno moč in da je v čim večji meri nepristranski.
- (4) Banka, ki uporablja zunanji model ali dele zunanjega modela za razvrščanje, mora upoštevati tudi naslednje zahteve:
- uporabniki morajo biti ustrezno izobraženi za uporabo modela;
 - na razpolago morajo biti notranji inštruktorji;
 - pripravljen mora biti načrt za zagotovitev potrditve primernosti zunanjega modela;
 - po potrebi mora biti zagotovljen nadaljnji razvoj modela v prihodnosti;
 - zagotovljena mora biti možnost ocene delovanja modela in po potrebi prilagoditve tudi v primeru, kadar zunanji ponudnik preneha dajati podporo ali v podobnih primerih.

19. člen
(dokumentacija)

- (1) Banka mora dokumentirati razloge za izbor kvalitativnih in kvantitativnih meril za razvrščanje in analizo, ki ta izbor utemeljuje. Banka mora dokumentirati vse večje spremembe procesa razvrščanja. Dokumentirana mora biti tudi organizacija procesa razvrščanja, vključno s sistemom notranjih kontrol na tem področju.
- (2) Banka mora izdelati in dokumentirati metodologijo razvoja modela, pri čemer mora dokumentacija obsegati najmanj:
- ustreznost modela glede na značilnosti portfelja, za katerega se ta model uporablja;
 - opis virov podatkov;
 - opredelitev neplačila in izgube ob nastanku neplačila;
 - opredelitev napovednih spremenljivk;
 - natančen opis zasnove, teorije in predpostavk delovanja zadevnega modela;
 - tehnično specifikacijo modela;
 - opis statističnih metod za potrditev primernosti modela;
 - opis okoliščin, v katerih ta model ne deluje učinkovito.
- (3) Uporaba zunanjega modela ne odvezuje banke od obveznosti dokumentiranja ali katere koli druge zahteve za sistem razvrščanja izpostavljenosti v bonitetne razrede.

20. člen
(validacija)

- (1) Banka mora imeti jasno opredeljena pravila ter procese za redne validacije in spremembe bonitetnih sistemov, ki morajo vključevati oziroma upoštevati najmanj:
- ustrezne metode za oceno primernosti bonitetnih sistemov glede na njihovo kompleksnost in obseg;
 - jasno opredelitev procesa validacije, obsega validacije, standarde in omejitve validacije;
 - opise vseh validacijskih testov in popis podatkov, uporabljenih za validacijo, vključno z opredelitvijo časovnega okvira zajema podatkov;
 - standarde čiščenja podatkov in vire podatkov za validacijo;
 - testiranje za nazaj (angl. *back testing*);
 - poslovne cikle in s tem povezana sistemska nihanja in izkušnje o dogodkih neplačila.
- (2) Banka mora zagotoviti neodvisnost procesa validacije od procesa razvoja modelov in drugih kreditnih procesov. Vloge in odgovornosti v procesu validacije morajo biti natančno opredeljene.
- (3) Banka mora najmanj enkrat letno opraviti validacije bonitetnih sistemov za pomembne portfelje.

- (4) Rezultate validacij mora banka analizirati in ustrezno dokumentirati. Morebitne ugotovljene pomanjkljivosti delovanja bonitetnih sistemov mora banka upoštevati pri njihovi spremembi. Banka mora določiti kriterije, ki zahtevajo spremembo oziroma dopolnitev določenega bonitetnega sistema.

5. UPRAVLJANJE KREDITNIH ZAVAROVANJ

21. člen

(splošne zahteve glede kreditnih zavarovanj)

- (1) Banka mora imeti pisno politiko kreditnih zavarovanj, ki jo odobri in najmanj enkrat letno preverja upravljalni organ. V politiki kreditnih zavarovanj banka opredeli najmanj:
- vrste sprejemljivih kreditnih zavarovanj glede na vrsto dolžnika in posla;
 - dovoljeno razmerje med vrednostjo kredita in vrednostjo zavarovanja (LTV) za posamezno vrsto kreditnega zavarovanja;
 - potrebno dokumentacijo po posameznih vrstah kreditnih zavarovanj, ki zagotavlja pravno gotovost kreditnega zavarovanja;
 - metodologijo ocenjevanja vrednosti za posamezne vrste kreditnih zavarovanj, v kateri sta določena način in spremljava oziroma pogostost vrednotenja;
 - metodologijo za ugotavljanje stopnje korelacije med vrednostjo zavarovanja in kreditno kakovostjo dolžnika;
 - postopke in procese za pravočasno izvršljivost kreditnega zavarovanja po posameznih vrstah kreditnih zavarovanj;
 - vrste kreditnih zavarovanj, pri katerih je potreben fizični ogled premoženja, ki se zastavlja.
- (2) Banka mora razpolagati z vso potrebno dokumentacijo, na podlagi katere se ugotavljata pravna gotovost in učinkovitost upravljanja kreditnih zavarovanj. Banka mora zagotoviti:
- (a) pravno gotovost kreditnih zavarovanj z izpolnjevanjem vseh pogodbenih in zakonskih zahtev v zvezi s prisilno izvršljivostjo kreditnih zavarovanj po pravu, ki velja zanje, ter
 - (b) učinkovito upravljanje kreditnih zavarovanj na podlagi sprejetih ukrepov, postopkov in politik, ki ji omogočajo pravočasno unovčljivost in primerno gotovost glede višine poplačila iz uporabljenih kreditnih zavarovanj.
- (3) Banka oceni vrednost kreditnega zavarovanja na podlagi opredeljene metodologije ocenjevanja vrednosti kreditnih zavarovanj. Med trajanjem kreditnega zavarovanja banka redno spremlja njegovo vrednost in jo prilagaja na podlagi ustreznega vrednotenja ter upošteva kakršne koli predhodne obremenitve.
- (4) Banka mora nameniti posebno obravnavo kreditnim zavarovanjem, katerih vrednost je zelo spremenljiva in/ali ki so predmet dolgo trajajočega unovčevanja.
- (5) Banka mora zagotoviti ustrezno obravnavo in nadzor preostalega tveganja, ki izhaja iz uporabe kreditnih zavarovanj.

22. člen

(spremljanje kreditnih zavarovanj)

- (1) Banka mora zagotoviti redno spremljavo vrednosti zavarovanja ter njegove pravne učinkovitosti in izvršljivosti v ustreznih časovnih razmikih od odobritve posla, ki so odvisni od vrste zavarovanja. Vrednost zavarovanja mora banka pogosteje spremljati v primeru pomembnih sprememb pogojev na trgu, ki je relevanten za zavarovanje, in ga pregledati vsakokrat, ko informacije, ki jih ima banka na voljo, kažejo pomemben padec vrednosti zavarovanja.

23. člen
(zavarovanje z nepremičninami)

- (1) Ob upoštevanju zavarovanja z nepremičnino pri ocenjevanju izgub iz kreditnega tveganja mora banka zagotoviti najmanj naslednjo dokumentacijo:
 - (a) neposredno izvršljivi notarski zapis o zavarovanju z vknjižbo hipoteke na zastaviteljevi nepremičnini in pravnomočni sklep sodišča o dovolitvi vpisa hipoteke oziroma v primeru predloga za vpis hipoteke glede katerega v zemljiški knjigi ni drugih pomožnih ali glavnih vpisov, ki bi lahko vplivali na vknjižbo hipoteke, neodvisno pravno mnenje glede učinkovitosti in izvršljivosti takega predloga in zavarovanja, razen če ima banka nepremičnino v lasti;
 - (b) ažuren zemljiškoknjžni izpisek;
 - (c) zavarovalno polico za nepremičnino, izstavljeno ali vinkulirano v korist banke, pri čemer banka vzpostavi postopke za spremljanje, da je nepremičnina ves čas trajanja kreditnega razmerja ustrezno škodno zavarovana;
 - (d) dokumentirano vrednost nepremičnine, kar velja tudi ob vsakokratnem prevrednotenju nepremičnine.
- (2) Ne glede na točko (a) prejšnjega odstavka tega člena mora banka v primeru zavarovanja z maksimalno hipoteko na nepremičnini namesto neposredno izvršljivega notarskega zapisa o zavarovanju z vknjižbo hipoteke na zastaviteljevi nepremičnini zagotoviti veljavno zastavno pogodbo in zemljiškoknjžno dovolilo za ustanovitev maksimalne hipoteke na zastaviteljevi nepremičnini ter druge listine, iz katerih je razvidno, katere terjatve in v kolikšni meri so zavarovane z maksimalno hipoteko. Druge zahteve iz prejšnjega odstavka tega člena ostanejo enake tudi v primeru zavarovanja z maksimalno hipoteko.
- (3) Kot vrednost zavarovanja z nepremičnino se upošteva ocena tržne vrednosti nepremičnine, ki jo v skladu s standardi ocenjevanja vrednosti izdelata cenilec na podlagi celovitega ogleda nepremičnine. Datum ocenitve vrednosti nepremičnine ob pridobitvi zavarovanja ne sme biti starejši od enega leta.
- (4) Ne glede na prejšnji odstavek lahko vrednost stanovanjske nepremičnine ob podpori zanesljivih naprednih statističnih modelov cenilec oceni brez ogleda nepremičnine. V tem primeru mora cenilec vrednost, ki je rezultat modela, pregledati in odobriti. Če cenilec oceni, da vrednost, ki je rezultat modela, glede na lastnosti nepremičnine ni ustrezna, je treba nepremičnino oceniti po njeni tržni vrednosti, kot je opredeljeno v prejšnjem odstavku tega člena.
- (5) Banka pri ocenjevanju izgub iz kreditnega tveganja upošteva le tisti del vrednosti zavarovanja z nepremičnino, ki ostane po odbitku zneskov vseh obveznosti, katerih izpolnitev je zavarovana z isto nepremičnino in so v zemljiški knjigi pri tej nepremičnini vknjižene z boljšim vrstnim redom, oziroma po odbitku sorazmernega dela zneskov tistih obveznosti, ki so v zemljiški knjigi pri tej nepremičnini vknjižene z istim vrstnim redom.
- (6) Med trajanjem zavarovanja z nepremičnino banka redno spremlja vrednost nepremičnine, in sicer:
 - najmanj enkrat letno v primeru poslovnih nepremičnin;
 - najmanj enkrat letno v primeru stanovanjskih nepremičnin, ki se uporabljajo kot zavarovanje za nedonosne izpostavljenosti;
 - najmanj enkrat na tri leta v primeru drugih stanovanjskih nepremičnin.
- (7) Ne glede na šesti odstavek tega člena banka spremlja vrednost nepremičnine pogosteje, kadar pride do pomembnih sprememb pogojev na trgu in/ali kadar obstajajo znaki pomembnega zmanjšanja vrednosti posamezne zastavljene nepremičnine. V metodologiji ocenjevanja vrednosti zavarovanj z nepremičninami banka za vsako vrsto nepremičnin, ki jo sprejema v zavarovanje za poplačilo izpostavljenosti, opredeli kvantitativni prag pomembnega zmanjšanja vrednosti kreditnega zavarovanja.

- (8) Za spremljanje vrednosti nepremičnine, ki se uporablja kot zavarovanje, in za ugotavljanje, za katere nepremičnine je treba ponovno oceniti vrednost, lahko banka uporablja statistične metode.
- (9) Ponovno oceno tržne vrednosti nepremičnine lahko izdelata bodisi cenilec bodisi se prevrednotenje izvede z uporabo statističnih modelov ob upoštevanju tudi drugih veljavnih regulativnih predpisov.
- (10) Ne glede na prejšnji odstavek mora cenilec izdelati ponovno oceno tržne vrednosti nepremičnine v naslednjih primerih:
 - (a) vsakokrat, ko informacije, ki jih ima banka na voljo, kažejo, da bi se lahko vrednost nepremičnine pomembno zmanjšala glede na splošno raven cen na trgu;
 - (b) najmanj enkrat na tri leta, kadar gre za nepremičnine, ki se uporabljajo kot zavarovanje izpostavljenosti, ki presega 3 milijone evrov ali 5 % kapitala banke.
- (11) Banka mora oblikovati politiko in postopke rednega preverjanja neodvisnosti in usposobljenosti cenilcev ter kakovosti vrednotenij. Proces zagotavljanja kakovosti mora izvajati enota za upravljanje tveganj, ki je neodvisna od odobravanja kreditov, spremljanja kreditov in ocenjevanja kreditne sposobnosti strank. Rezultat procesa zagotavljanja kakovosti je ustrezno potrjen seznam cenilcev, ki se redno posodablja.

24. člen
(zavarovanje s premičninami)

- (1) Banka lahko pri ocenjevanju izgub iz kreditnega tveganja upošteva zavarovanje s premičninami, če so poleg splošnih zahtev, opredeljenih v 21. členu tega sklepa, izpolnjeni najmanj naslednji pogoji:
 - (a) za premičnine, ki se uporabljajo kot zavarovanje, obstajajo javno dostopne tržne cene, ki prihajajo iz zanesljivih virov informacij (npr. javni indeksi, ceniki ali katalogi), in odražajo ceno poslov v normalnih pogojih;
 - (b) banka ima z izključno izjemo pravic prednostnih upnikov, določenih z zakonodajnimi predpisi, prednost pred preostalimi upniki pri realizaciji zavarovanja;
 - (c) banka redno spremlja vrednost premičnine, ki se uporablja kot zavarovanje, in sicer vsaj enkrat letno, pogosteje v primeru pomembnih sprememb na trgu;
 - (d) banka pri vrednotenju in prevrednotenju v celoti upošteva vsa morebitna poslabšanja ali zastarelost zavarovanja s premoženjem;
 - (e) premičnina, ki se uporablja kot zavarovanje, je primerno škodno zavarovana, banka pa ima vzpostavljene postopke za kontrolo ustreznosti škodnega zavarovanja premičnine, ki se uporablja kot zavarovanje;
 - (f) zavarovanje je vpisano v Register neposestnih zastavnih pravic in zarubljenih premičnin po Uredbi o registru neposestnih zastavnih pravic in zarubljenih premičnin (Uradni list RS, št. 85/20) ali v podoben register po vsebinsko enakovrednih predpisih drugih držav, razen ko ima banka premičnine v lasti.
- (2) Banka v svoji politiki in postopkih določi pragove in pristope, v skladu s katerimi mora cenilec izvesti posamično vrednotenje zavarovanja s premičninami ob upoštevanju tržne vrednosti premičnin.
- (3) Premičnine, ki se uporabljajo za zavarovanje nedonosnih izpostavljenosti, mora banka vrednotiti po njihovi tržni vrednosti in redno ocenjevati njihovo unovčljivost. Če so na trgu prisotne pomembne cenovne nestanovitnosti, mora biti vrednotenje dovolj konservativno.

25. člen

(upoštevanje kreditnih zavarovanj pri ocenjevanju izgub iz kreditnega tveganja)

- (1) Pri ocenjevanju izgub iz kreditnega tveganja za namen oblikovanja popravkov vrednosti in rezervacij banka upošteva kreditna zavarovanja v skladu z določbami tega poglavja.
- (2) Banka pri ocenjevanju pričakovanih denarnih tokov iz unovčitve kreditnega zavarovanja upošteva vrednost zavarovanja, odbitke od vrednosti zavarovanja, obdobje do unovčitve, likvidacijske stroške oziroma stroške prodaje, ali gre za prostovoljno ali prisilno prodajo zavarovanja in drugo. Uporabljene predpostavke morajo biti realne, temeljiti na empiričnih podatkih ter upoštevati sedanje in pričakovane tržne pogoje. Banka predpostavke ustrezno dokumentira in jih redno preverja.
- (3) Pri ocenjevanju pričakovanih denarnih tokov iz unovčitve zavarovanja z nepremičninami banka kot obdobje unovčenja kreditnega zavarovanja upošteva obdobje, ki ni krajše od štirih let, oziroma v primeru zavarovanja z maksimalno hipoteko na nepremičnini obdobje, ki ni krajše od šestih let, razen če na podlagi lastnih podatkov in z ustrezno analizo ali na podlagi drugih virov podatkov dokaže, da je to obdobje krajše.
- (4) Banka za posamezne vrste kreditnega zavarovanja vzpostavi ustrezne evidence podatkov o unovčenih zavarovanjih.

6. OBLIKOVANJE POPRAVKOV VREDNOSTI IN REZERVACIJ

26. člen

(oblikovanje popravkov vrednosti in rezervacij v skladu z MSRP)

- (1) Banka mora vzpostaviti proces pravočasnega oblikovanja popravkov vrednosti in rezervacij za izgube iz kreditnega tveganja glede na kreditno kakovost dolžnikov oziroma izpostavljenosti v kreditnem portfelju.
- (2) Banka mora oblikovati metodologijo izračuna popravkov vrednosti in rezervacij za izgube iz kreditnega tveganja, ki je skladna z veljavnimi mednarodnimi standardi računovodskega poročanja (v nadaljnjem besedilu: MSRP), Smernicami za upravljanje kreditnega tveganja in obračunavanje pričakovanih kreditnih izgub v kreditnih institucijah (EBA/GL/2017/06) ter drugimi ustreznimi predpisi.
- (3) Banka mora redno spremljati stopnjo pokritosti izpostavljenosti s popravki vrednosti in rezervacijami za izgube iz kreditnega tveganja glede na kreditno tveganje celotnega portfelja, posameznih segmentov kreditnega portfelja, še zlasti neplačanih izpostavljenosti.
- (4) Banka mora zagotoviti, da proces oblikovanja popravkov vrednosti in rezervacij za izgube iz kreditnega tveganja ni v pristojnosti enote za komercialno poslovanje.

7. SISTEM ZGODNJEGA OPOZARJANJA ZA ODKRIVANJE POVEČANEGA KREDITNEGA TVEGANJA

27. člen

(sistem zgodnjega opozarjanja)

- (1) Banka v okviru sistema upravljanja kreditnega tveganja vzpostavi sistem zgodnjega opozarjanja (angl. *Early Warning System – EWS*), ki je namenjen zgodnjemu odkrivanju povečanega kreditnega tveganja in potencialnih neplačnikov. EWS mora zagotavljati:
 - da se v zelo zgodnji fazi (čim prej) ugotovijo potencialne težave dolžnika pri odplačevanju dolga ter
 - da se pravočasno z ustreznimi korekcijskimi ukrepi in spremljanjem izvajanja teh ukrepov prepreči, da se kreditna kakovost izpostavljenosti poslabša in izpostavljenost preide v položaj neplačila.
- (2) EWS, ki ga banka opredeli v posebni politiki, mora vključevati:
 - kvalitativne in kvantitativne kazalnike EWS za ugotavljanje potencialnih težav dolžnika z odplačevanjem dolga;
 - procese za izvajanje ukrepov po zaznanem povečanem kreditnem tveganju;
 - spremljavo dolžnikov s povečanim kreditnim tveganjem in uresničevanje ukrepov;
 - informacijsko podprtost, ki omogoča izdelavo poročil za analitične namene (analize občutljivosti) ter obveščanje upravljalnega organa in višjega vodstva;
 - zagotavljanje in nadziranje kakovosti procesa zgodnjega opozarjanja ter vključevanja na opazovalni seznam (angl. *watch list*);
 - preverjanje ustreznosti kazalnikov najmanj enkrat letno na podlagi opredeljene metodologije.
- (3) Če obstajajo znaki potencialnih težav z odplačilom izpostavljenosti, jih neodvisna enota ali funkcija znotraj službe za upravljanje tveganj, službe za spremljanje poslovanja ali zaledne službe (enota EWS) prouči ter se na podlagi celovite analize kazalnikov EWS odloči, ali je treba izpostavljenost uvrstiti na opazovalni seznam ter sprejeti ustrezne korekcijske ukrepe z jasno opredeljenimi nosilci in roki izvedbe, ki se morajo dosledno upoštevati.
- (4) Banka ima lahko za standardne produkte ali posamezne portfelje vzpostavljeno metodologijo in sistem avtomatskega razvrščanja na opazovalni seznam ter dodeljevanja korekcijskih ukrepov na podlagi opredeljenih kazalnikov.
- (5) Izpostavljenosti na opazovalnem seznamu banka pozorneje spremlja. Korekcijski ukrepi se izvajajo na ravni skupine povezanih strank.
- (6) Kazalniki EWS za uvrstitev na opazovalni seznam se uporabljajo tako na ravni izpostavljenosti ali dolžnika kot tudi na ravni portfelja.
- (7) Banka opredeli časovno obdobje, v katerem mora sprejeti odločitev glede nadaljnje obravnave dolžnika oziroma izpostavljenosti na opazovalnem seznamu. Kadar izpostavljenost na opazovalnem seznamu ne preide v položaj neplačila, mora banka določiti najdaljše obdobje, v katerem je posamezna izpostavljenost lahko na opazovalnem seznamu. Po tem obdobju se izpostavljenost umakne z opazovalnega seznama, če pa se kakovost izpostavljenosti še naprej slabša, se izpostavljenost prenese v enoto za reševanje nedonosnih izpostavljenosti. Za konec obdobja na opazovalnem seznamu se lahko šteje tudi uspešna izpolnitev korekcijskih ukrepov. Pri oblikovanju ustreznih časovnih okvirov za zaključek korekcijskih ukrepov banka upošteva načelo pomembnosti.

8. UPRAVLJANJE NEDONOSNIH IN RESTRUKTURIRANIH IZPOSTAVLJENOSTI

8.1 Nedonosne izpostavljenosti

28. člen

(strategija upravljanja nedonosnih izpostavljenosti)

- (1) Banka, katere delež bruto nedonosnih kreditov dosega ali presega prag, določen v 11. odstavku Smernic o upravljanju nedonosnih in restrukturiranih izpostavljenosti (EBA/GL/2018/06), mora izdelati strategijo upravljanja nedonosnih izpostavljenosti v skladu z navedenimi smernicami. Strategija vsebuje najmanj časovno opredeljene kvantitativne cilje (povečanje poplačil, zmanjšanje izgub, zmanjšanje obsega nedonosnih izpostavljenosti in drugo), podprte z ustreznim celovitim operativnim načrtom za doseganje teh ciljev. Strategijo nedonosnih izpostavljenosti mora skupaj z operativnim načrtom odobriti in najmanj enkrat letno preveriti upravljalni organ.
- (2) Strategija se uporablja tudi kot podlaga za oblikovanje notranje organizacijske strukture, dodeljevanje notranjih virov (človeški kapital, informacijski sistemi in financiranje) ter oblikovanje ustreznih kontrol (politik in postopkov) za spremljanje vmesne uspešnosti in sprejemanje korekcijskih ukrepov, da se tako zagotovi izpolnitev skupnih ciljev zmanjšanja nedonosnih izpostavljenosti.

29. člen

(upravljanje nedonosnih izpostavljenosti)

- (1) Banka mora opredeliti jasna merila in postopke, na podlagi katerih se nedonosne izpostavljenosti ob njihovi identifikaciji prenesejo iz komercialne (izvirne) enote v posebno enoto, ki se ukvarja z upravljanjem nedonosnih izpostavljenosti. Banka mora imeti jasno opredeljen proces upravljanja nedonosnih izpostavljenosti, ki se ob upoštevanju obsega in vrste portfelja nedonosnih izpostavljenosti praviloma razlikuje glede na tveganost, velikost in kompleksnost izpostavljenosti ter vrsto zavarovanja.
- (2) Enota za reševanje nedonosnih izpostavljenosti mora biti strokovno usposobljena, z zadostno pravno podporo, in neodvisna od komercialne enote, ne samo z vidika operativnega upravljanja odnosa s stranko (npr. pogajanje o načrtu restrukturiranja, sodna izvršba), temveč tudi procesa odločanja in podpornih storitev (npr. administracija kredita, dokumentacija).
- (3) V primeru, ko je v enoto za reševanje nedonosnih izpostavljenosti prenesena stranka, ki je del skupine povezanih strank, je treba v to enoto prenesti celotno skupino povezanih strank.
- (4) V primeru bančne skupine je potreben enoten pristop k upravljanju nedonosnih izpostavljenosti.
- (5) Enota za reševanje nedonosnih izpostavljenosti poroča neposredno funkciji upravljanja tveganj.
- (6) Banka mora imeti jasno določena merila za vrnitev nedonosnih izpostavljenosti v običajno obravnavo v komercialno enoto.

30. člen

(spremljava nedonosnih izpostavljenosti)

- (1) Spremljava nedonosnih izpostavljenosti mora temeljiti na ciljih, opredeljenih v strategiji upravljanja nedonosnih izpostavljenosti in v ustreznih operativnih načrtih, ki so nato preneseni navzdol vse do operativnih ciljev enote za reševanje nedonosnih izpostavljenosti.

- (2) Banka mora opredeliti ključne kazalnike uspešnosti, na podlagi katerih lahko upravljalni organ in višje vodstvo spremljata uspešnost enote za reševanje nedonosnih izpostavljenosti.
- (3) Banka mora vzpostaviti jasne postopke, s katerimi je mogoče rezultate spremljanja kazalnikov nedonosnih izpostavljenosti ustrezno in pravočasno povezati z vrednotenjem kreditnega tveganja ter oblikovanjem popravkov vrednosti in rezervacij za izgube iz kreditnega tveganja.

31. člen

(izterjava nedonosnih izpostavljenosti)

- (1) Če banka oceni, da restrukturiranje nedonosne izpostavljenosti do dolžnika ni smiselno, mora izdelati okvirni terminski načrt izterjave izpostavljenosti, bodisi neposredno od dolžnika bodisi iz naslova unovčitve kreditnih zavarovanj, če je izpostavljenost zavarovana. V ta namen mora banka opredeliti natančna merila, na podlagi katerih se odloči za izterjavo izpostavljenosti, oziroma določiti okvirne roke za njihovo dokončno izterjavo (neposredno od dolžnika oziroma iz unovčitve kreditnih zavarovanj) ter vzpostaviti evidenco spremljanja rokov dejanske izterjave nedonosnih izpostavljenosti.
- (2) Banka mora vzpostaviti informacijsko podprto evidenco, na podlagi katere spremlja obseg in časovni okvir dejansko vrnjenih nedonosnih izpostavljenosti, neposredno od dolžnika ali iz unovčitve zavarovanj, ter obseg odpisov teh izpostavljenosti.
- (3) Če je dolžnik v stečajnem postopku, mora banka zagotoviti, da so v unovčevanje kreditnega zavarovanja vključene ustrezne službe in/ali zunanji izvajalci.
- (4) Postopek izterjave nedonosnih izpostavljenosti banka zaključi v naslednjih primerih:
 - (a) na podlagi pravnomočnega sklepa sodišča o končanju stečajnega postopka;
 - (b) na podlagi pravnomočnega sklepa o potrditvi prisilne poravnave, in sicer tistega dela izpostavljenosti, glede katerega preneha pravica banke uveljavljati plačilo v sodnem ali drugem postopku, ki ga vodi pristojni državni organ, ali
 - (c) na podlagi sklepa upravljalnega organa, če bi bili nadaljnji pravni postopki ekonomsko neupravičeni, zlasti če bi stroški sodnega postopka preseгли znesek poplačila izpostavljenosti, oziroma so bila opravljena vsa dejanja, ki bi jih opravil s skrbnostjo dober gospodarstvenik za dosego poplačila izpostavljenosti.

32. člen

(odpisovanje nedonosnih izpostavljenosti)

- (1) Če banka v postopku izterjave oceni, da bilančna izpostavljenost (ali del bilančne izpostavljenosti) ne bo poplačana in so v skladu z MSRP izpolnjeni pogoji za odpravo pripoznanja te izpostavljenosti iz izkaza finančnega položaja, jo banka odpravi iz izkaza finančnega položaja in do pridobitve pravne podlage za zaključek postopka izterjave v višini odpisanega dolgovanega zneska vodi v zunajbilančni evidenci. Za odpravo pripoznanja izpostavljenosti iz izkaza finančnega položaja je potreben sklep upravljalnega organa oziroma oseb, ki jih je upravljalni organ za to pooblastil.
- (2) Banka vzpostavi notranjo politiko glede pravočasnega odpisovanja izpostavljenosti, ki še ne predstavlja nepreklicnega pogodbenega odpusta dolga, v kateri opredeli najdaljše obdobje od nastanka neplačila, po preteku katerega banka odpravi bilančno izpostavljenost iz izkaza finančnega položaja ali zagotovi celotno pokritje izpostavljenosti s popravki vrednosti oziroma rezervacijami za izgube iz kreditnega tveganja.

8.2 Restrukturirane izpostavljenosti

33. člen

(restrukturiranje izpostavljenosti)

- (1) Banka restrukturira izpostavljenosti do dolžnika z izvedbo ene ali več aktivnosti, za katere se sicer ob normalnem ekonomskem in finančnem položaju dolžnika ne bi odločila. Ukrepi restrukturiranja predstavljajo koncesije (popuščanja) dolžniku, ki ima ali je na tem, da bo imel težave pri izpolnjevanju finančnih obveznosti (finančne težave). Restrukturiranje nastane kot posledica nezmožnosti dolžnika odplačevati dolg pod prvotno dogovorjenimi pogoji bodisi s spremenjenimi pogoji prvotne pogodbe bodisi z novo pogodbo, s katero pogodbeni stranki dogovorita delno ali celotno poplačilo prvotnega dolga. V ta okvir spadajo tudi pogodbe z vgrajeno klavzulo o restrukturiranju.
- (2) Finančne težave oziroma zmožnost odplačevanja dolga banka pri restrukturiranju izpostavljenosti ocenjuje na ravni dolžnika. Pri tem se kot dolžnik štejejo vse pravne osebe v dolžnikovi skupini, ki se zajemajo v obseg računovodske konsolidacije skupine, in fizične osebe, ki obvladujejo to skupino. Zmožnost odplačevanja dolga dolžnika ocenjuje banka, poleg možnosti prevzema drugih sredstev oziroma poplačila z unovčenjem kreditnih zavarovanj, predvsem z vidika vpliva restrukturiranja na zadostnost denarnega toka iz poslovanja dolžnika oziroma z vidika možnosti obvladovanja tistih družb izmed povezanih družb, ki so sposobne ustvarjati denarni tok iz poslovanja.

34. člen

(analiza alternativnih rešitev restrukturiranja)

- (1) Banka mora oblikovati ustrezen načrt restrukturiranja izpostavljenosti ter spremljati njegovo izvajanje in učinke.
- (2) Banka mora pri restrukturiranju uporabiti rešitev, za katero s pristopom neto sedanje vrednosti oceni, da je najprimernejša in naj bi prispevala k trajni rešitvi finančnih težav dolžnika. Za ta namen banka primerja neto sedanjo vrednost pričakovanih denarnih tokov ob upoštevanju dogovora o restrukturiranju in neto sedanjo vrednost pričakovanih denarnih tokov pred restrukturiranjem. Pri analizi alternativnih rešitev restrukturiranja upošteva možnosti, kot so unovčenje zavarovanja, prodaja finančnega sredstva (izpostavljenosti), prekinitve pogodbe in morebitne druge aktivnosti. Banka vse sprejete odločitve o restrukturiranju izpostavljenosti ustrezno dokumentira v kreditni dokumentaciji.
- (3) Banka v notranji politiki določi prag vrednosti izpostavljenosti, za katerega ocenjuje, da je restrukturiranje z vidika ocene stroškov in koristi smiselno.

8.3 Prestrukturiranje podjetja

35. člen

(sodelovanje pri prestrukturiranju podjetja)

- (1) Banka, ki se je odločila, da bo skupaj z drugimi bankami in podjetjem iskala dogovorno rešitev za njegovo reševanje, mora pri prestrukturiranju podjetja ukrepati brez nepotrebnega odlašanja in na način, ki omogoča nadaljevanje njegovega poslovanja, če ocenjuje, da je tako prestrukturiranje mogoče in smiselno. Pri tem mora spoštovati dobro poslovno prakso in dobro bančno prakso, kot je med drugim povzeta v Slovenskih načelih finančnega prestrukturiranja dolgov v gospodarstvu.

- (2) Če je v prestrukturiranju podjetja vključenih več bank, vlogo koordinatorja, ki vodi pogajanja med bankami in podjetjem, prevzame banka z največjo izpostavljenostjo do podjetja, če se banke medsebojno ne dogovorijo drugače.

36. člen

(oblikovanje in spremljanje izvajanja načrta restrukturiranja izpostavljenosti do podjetja)

- (1) Banka mora za namen oblikovanja načrta restrukturiranja izpostavljenosti do podjetja pridobiti najmanj naslednje informacije o podjetju:
- (a) podrobno razčlenitev vzrokov za težave podjetja, ki so pripeljale do potrebe po restrukturiranju izpostavljenosti;
 - (b) načrt poslovnega, lastniškega oziroma finančnega prestrukturiranja podjetja;
 - (c) projekcijo denarnih tokov podjetja za obdobje najmanj treh let oziroma za obdobje, opredeljeno v načrtu prestrukturiranja (za tekoče leto na četrletni ravni in za preostala leta na letni ravni), vključno s predpostavkami, na katerih temeljijo ocene prihodnjih denarnih tokov.
- (2) Banka mora na podlagi informacij iz prvega odstavka tega člena pripraviti:
- (a) oceno glede uresničljivosti načrta poslovnega, lastniškega oziroma finančnega prestrukturiranja podjetja;
 - (b) analizo možnih načinov restrukturiranja izpostavljenosti do podjetja in utemeljitev izbranega načina restrukturiranja izpostavljenosti;
 - (c) nov amortizacijski načrt za vračilo kredita, ki je podlaga za spremljanje izvajanja načrta restrukturiranja izpostavljenosti.

Banka mora pri odločitvi o načinu prestrukturiranja podjetja upoštevati predvsem denarne tokove, ki jih bo podjetje ustvarjalo v obdobju prestrukturiranja, ter verjetnost, da bodo načrtovani denarni tokovi dejansko doseženi (analiza občutljivosti) kot posledica poslovnega, lastniškega oziroma finančnega prestrukturiranja. Obstoječa kreditna zavarovanja mora banka obravnavati v skladu s petim poglavjem tega sklepa.

- (3) Če banka na podlagi dokumentacije iz drugega odstavka tega člena s podjetjem sklene sporazum o prestrukturiranju, mora v okviru spremljanja izvajanja načrta restrukturiranja izpostavljenosti spremljati izvajanje celovitega načrta prestrukturiranja podjetja in nastale učinke pri izvajanju tega načrta. Za ta namen banka od podjetja najmanj četrletno pridobi ažurne informacije o njegovem finančnem položaju, izpolnjevanju zavez podjetja iz načrta prestrukturiranja in drugih dejstvih, ki bi lahko vplivale na sposobnost podjetja za vračilo kredita. Glede na pomembnost izpostavljenosti do podjetja banka zahteva tudi podrobnejše podatke o realiziranih denarnih tokovih v preteklem obdobju in projekcijo denarnih tokov za naslednje obdobje.
- (4) Če med bankami ni bilo dogovorjeno drugače, je v primeru iz drugega odstavka 35. člena za zbiranje informacij iz prvega in tretjega odstavka ter pripravo dokumentacije iz drugega odstavka tega člena zadolžen koordinator, ki mora te informacije posredovati tudi drugim bankam, ki so sklenile sporazum o prestrukturiranju.
- (5) Informacije in dokumentacija iz prvega do tretjega odstavka tega člena morajo biti sestavni del kreditne mape o posameznem podjetju.

9. UPRAVLJANJE PODATKOV IN KREDITNE DOKUMENTACIJE

37. člen (upravljanje podatkov)

- (1) Banka mora vzpostaviti ustrezno informacijsko infrastrukturo za zbiranje in shranjevanje podatkov, izhajajočih iz procesov ugotavljanja, merjenja oziroma ocenjevanja, obvladovanja in spremljanja kreditnega tveganja. Ustreznost informacijske infrastrukture mora banka redno pregledovati.
- (2) Banka mora zbirati in shranjevati podatke, ki jih uporablja za namen merjenja oziroma ocenjevanja kreditnega tveganja, zlasti podatke o preteklih kreditnih izgubah.
- (3) Banka mora oblikovati postopke in procese, ki zagotavljajo kakovost podatkov z vidika njihove točnosti, celovitosti, zanesljivosti in pravočasnosti v vseh procesih upravljanja kreditnega tveganja. Točnost podatkov pomeni verodostojnost podatkov, ki zagotavlja visoko stopnjo zaupanja v pravilnost podatkov. Celovitost podatkov pomeni vključitev vseh pomembnih podatkov, potrebnih pri posameznih procesih upravljanja kreditnega tveganja, pri čemer banka minimizira pojav manjkajočih podatkov. Zanesljivost podatkov pomeni, da so podatki natančni in nepristranski.
- (4) Kakovost podatkov je s strani notranje revizije pregledana vsaj enkrat letno.
- (5) Zaradi zmanjševanja učinkov človeških napak mora banka zagotoviti avtomatiziranost vseh pomembnih procesov. Informacijski sistemi morajo biti zanesljivi, ustrezno dokumentirani in redno pregledani.

38. člen (vodenje in vsebina kreditnih map)

- (1) Banka mora zagotavljati informacije in dokumentacijo o dolžniku z vodenjem kreditnih map. Iz kreditnih map morajo biti razvidni osnovni podatki o dolžniku, podatki o njegovem finančnem položaju in vsebini kreditnega razmerja.
- (2) Kreditne mape poslovnih subjektov morajo vsebovati najmanj:
 - (a) osnovne podatke o dolžniku (firma, sedež, število zaposlenih, lastniška struktura, vodstvo, posredne in neposredne kapitalske povezave);
 - (b) glavne dolžnike in upnike;
 - (c) računovodske izkaze za zadnja tri leta;
 - (d) podatke iz centralnega kreditnega registra o dolžniku in z njim povezanih strankah banke, vključno z njihovo zadolženostjo, ki jih banka pridobi pred odobritvijo kredita;
 - (e) analizo in oceno kreditnega tveganja dolžnika in z njim povezanih oseb (najmanj osebe v dolžnikovi skupini, ki spadajo v obseg računovodske konsolidacije) oziroma izpostavljenosti;
 - (f) ob morebitnem nastanku neplačila dolžnika/izpostavljenosti analizo in oceno denarnih tokov za poravnavo obveznosti;
 - (g) seznam vseh bilančnih in zunajbilančnih izpostavljenosti do dolžnika in z njim povezanih strank (po posameznih vrstah instrumentov in partijah);
 - (h) vlogo za odobritev posla in predlog strokovne službe;
 - (i) sklep organa, pristojnega za odobritev posla;
 - (j) pogodbo o sklenjenem poslu in dokumentacijo, iz katere so razvidni razlogi za ne vključitev standardnih pogodbenih zavez v pogodbo o sklenjenem poslu;
 - (k) analitično knjigovodsko evidenco;
 - (l) dokazila o kreditnem zavarovanju in dokumentacijo o realizaciji kreditnega zavarovanja;
 - (m) informacije in dokumentacijo iz drugega odstavka 34. člena ter prvega do tretjega odstavka 36. člena tega sklepa;

- (n) drugo pomembno dokumentacijo.
- (3) Določbe drugega odstavka tega člena se smiselno uporabljajo tudi za vodenje kreditnih map fizičnih oseb.
- (4) Banka mora izdelati navodilo za vodenje kreditnih map, ki vključuje ažuriranje kreditne mape, pridobivanje finančnih informacij in vodenje korespondence v zvezi z odplačevanjem, ter določiti odgovorne osebe, ki bodo skrbele za njihovo popolnost in celovitost.

10. POROČANJE O KREDITNEM TVEGANJU

39. člen (poročila o kreditnem tveganju)

- (1) Banka mora vzpostaviti procese, ki omogočajo izdelavo strukturiranega poročila o kreditnem tveganju, vključno z ocenami prihodnjih trendov, za ustrezne upravljavske ravni v banki. Rezultate teh analiz banka upošteva pri oblikovanju strategij in politik prevzemanja in upravljanja kreditnega tveganja ter ugotavljanju njihove ustreznosti.
- (2) Banka mora vzpostaviti procese, ki omogočajo izdelavo poročil o kreditnem tveganju za namene nadzorniškega poročanja, kar vključuje tudi zagotovitev kakovosti podatkov v poročilih in ustrezen proces odobravanja poročil, preden so posredovana nadzorniku.

11. KONČNE IN PREHODNE DOLOČBE

40. člen (uveljavitev sklepa)

Ta sklep začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

41. člen (prenehanje veljavnosti sklepa)

Z dnem začetka uporabe tega sklepa preneha veljati Sklep o upravljanju kreditnega tveganja v bankah in hranilnicah (Uradni list RS, št. 68/17, 78/19 in 92/21 – ZBan-3).

Ljubljana, dne 13. julija 2021

Boštjan Vasle
predsednik
Sveta Banke Slovenije